

СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ООН І УКРАЇНА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі розглянуто стратегічні цілі сталого розвитку ООН та проблеми їх втілення в Україні.

Ключові слова: ООН, стратегія, ціль, розвиток, глобальність

Abstract

In this work the sustainable development goals of the United Nations and the problems of their implementation in Ukraine.

Keywords: UN, strategy, goal, development, globality.

Вступ

«Декларація тисячоліття» ООН, прийнята у 2000 році 189-ма країнами на Саміті тисячоліття ООН, визначила Цілі Розвитку Тисячоліття (далі – ЦРТ), тобто всеосяжні рамки цінностей, принципів і ключових чинників розвитку до 2015 року. Україна приєдналася до «Декларації тисячоліття» ООН і взяла на себе зобов'язання досягти ЦРТ до 2015 року. ЦРТ встановили важливі рамки для розвитку, завдяки чому було досягнуто успіху в ряді областей, таких як зменшення рівня бідності та покращення здоров'я та освіти в країнах, що розвиваються. У вересні 2015 року в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку відбувся Саміт ООН зі сталого розвитку та прийняття Порядку денного розвитку після 2015 року, на якому було затверджено нові орієнтири розвитку. Підсумковим документом Саміту «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» було затверджено 17 Цілей Сталого Розвитку (далі – ЦСР) та 169 завдань [1].

Метою роботи є визначення основних положень ЦСР та ступінь їх втілення в Україні.

Результати дослідження

1 січня 2016 року розпочався відлік часу – світ має 15 років, аби досягнути 17 амбітних цілей сталого розвитку [2]:

1. Побороти бідність у всьому світі та у всіх її проявах. Найбідніші та найбільш вразливі верстви населення мають бути захищеними за допомогою державних соціальних програм, а їх права власності та доступу до фінансових ресурсів забезпечені на рівні з іншими.
2. Побороти голод, покращити доступність та якість харчування, а також стимулювати стале сільське господарство.
3. Забезпечити підтримку здоров'я та поширення здорового способу життя для всіх людей, незалежно від віку. До 2030 року смертність матерів при народженні дітей має бути зменшена до менш ніж 70 на 100 000 пологів, а смертність немовлят при народженні – до 12 на 1000 випадків. Інші завдання в рамках третьої цілі сталого розвитку включають подолання епідемій СНІДу, туберкульозу та малярії, а також суттєве скорочення кількості смертей та захворювань внаслідок забруднення повітря, води та ґрунту небезпечними хімічними речовинами.
4. Забезпечити всеохоплюючий та справедливий доступ до якісної освіти та поширювати можливості для навчання протягом всього життя. До 2030 року всі діти планети повинні отримувати повну безкоштовну та якісну початкову і середню освіту.
5. Досягнути гендерної рівності та посилити права жінок та дівчат. Світова спільнота має позбутися будь-яких прикладів дискримінації жінок та дівчат, а також викоринити будь-які форми жорстокого поводження з жінками, включаючи торгівлю та будь-які форми експлуатації.
6. Забезпечити доступність води та водоочищення, а також стале управління водними ресурсами. До 2030 року всі мешканці планети повинні мати доступ до безпечної питної води.
7. Забезпечити можливість використання доступної, надійної, безпечної та сталої енергії для всіх мешканців. До 2030 року кожен мешканець планети повинен мати доступ до надійних, безпечних

та сталих джерел енергії. Частка відновлюваних джерел енергії має суттєво зрости, а темп покращення енергоефективності має подвоїтися до 2030 року.

8. Стимулювати стале та всеохоплююче економічне зростання, повну та продуктивну зайнятість і гідні умови праці.
9. Збудувати стійку інфраструктуру, поширювати всеохоплюючу та сталу індустріалізацію та пришвидшити інновації
10. Зменшити нерівність всередині країн та між ними. До 2030 року необхідно поступово досягнути та закріпити зростання доходів біднішого населення на рівень вищий, ніж в середньому в країні.
11. Зробити міста та інші поселення зручними, безпечними, стійкими та екологічно дружніми
12. Забезпечити сталі практики споживання та виробництва
13. Вжити негайних дій для боротьби зі зміною клімату та її наслідками
14. Зберегти та стало використовувати ресурси океанів, морів та морських екосистем задля їх сталого розвитку
15. Зберегти, відновити та сприяти сталому використанню наземних екосистем, сталому управлінню лісами, боротьбі з опустеленням, зупинити деградацію земель і забезпечити їх відновлення, а також зупинити втрату біорізноманіття.
16. Сприяти сталому розвитку мирних та недискримінаційних спільнот, надавати рівний доступ до правосуддя та збудувати ефективні, підзвітні та рівні для всіх органи влади на всіх рівнях
17. Посилити можливості для досягнення сталого розвитку та активізувати міжнародну співпрацю в даному напрямі.

За ініціативи Уряду України та за сприяння системи ООН в Україні протягом 2015 року тривав відкритий та інклюзивний процес адаптації ЦСР. Беручи до уваги принцип "нікого не залишити осторонь" та використовуючи широкий спектр інформаційних, статистичних та аналітичних матеріалів, була розроблена національна система ЦСР (86 завдань розвитку та 172 показники для моніторингу їх виконання). Консультації щодо ЦСР проходили як на центральному, так і на місцевих рівнях. Понад 800 провідних експертів у тематичних сферах ЦСР брали участь у відкритому процесі встановлення національних завдань, що забезпечило об'єктивність оцінок та узгодженість прогнозних показників. Серед експертів були представники міністерств та відомств, державних установ, агентств ООН в Україні, міжнародних організацій, ділової спільноти, експертного співтовариства, громадських організацій (насамперед тих, що представляють інтереси найбільш уразливих груп) та громадянського суспільства. Місцеві консультації проходили у 10-ти областях та відбувались за участі представників центральних органів виконавчої влади, обласних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, громад, міжнародних організацій, інститутів громадянського суспільства.

Слід зазначити, що основним документом, який визначає вектори руху України до сталого розвитку, стала прийнята у січні 2015 року Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». Метою Стратегії є впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі [3].

Найбільше завдань ЦСР враховано у Середньостроковому плані пріоритетних дій уряду на період до 2020 р. – 52 завдання або 59%. За ним слідує Стратегія регіонального розвитку – 39 завдань та Стратегія сталого розвитку України на період до 2020 р. – 28 завдань. Серед інших «рекордсменів» врахування ЦСР: Стратегія внутрішньої і зовнішньої політики, Стратегія подолання бідності (до 2020 р.), Національна стратегія у сфері прав людини (до 2020 р) та Стратегія національної безпеки (до 2020 р.). Переважна більшість завдань у державних стратегічних документах, що відповідають ЦСР не мають індикаторів і відповідних термінів виконання. Тобто, чітко не прописано, як вимірювати результат і за яких умов те чи інше завдання вважатиметься виконаним. Для моніторингу виконання завдань ЦСР потрібно створити відповідні профільні органи за участі всіх зацікавлених осіб. Вони б контролювали впровадження Цілей Сталого Розвитку. Необхідно щорічно проводити форум для обговорення досягнутих за рік результатів. І для того, щоб мати чітке уявлення про реальні результати виконання завдань ЦСР треба удосконалити систему національної статистики, зробивши її більш точною і запровадивши передові технології обробки даних [4].

Висновки

Цілі сталого розвитку в Україні становитимуть нову систему взаємоузгоджених управлінських заходів за економічним, соціальним та екологічним (природоохоронним) вимірами, спрямовану на фо-

рмування суспільних відносин на засадах довіри, солідарності, рівності поколінь, безпечного навколишнього середовища. Основою сталого розвитку є невід’ємні права людини на життя та повноцінний розвиток [5]. Нові цілі мають забезпечити інтеграцію зусиль щодо економічного зростання, прагнення до соціальної справедливості і раціонального природокористування, що потребує глибоких соціально-економічних перетворень в Україні та нових підходів до можливостей глобального партнерства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf
2. Шлапак М. 17 цілей сталого розвитку – відлік часу пішов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecoclubua.com/2016/01/17-tsilej-staloho-rozvytku/>
3. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5_2015#n10.
4. Ковалівська С. Як Україна досягає Цілей Сталого Розвитку і де криються проблеми. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukr.lb.ua/blog/svitlana_kovalivska/379696_yak_ukraina_dosyagaie_tsiley_stalogo.html
5. Корнієнко В. О. Політичний ідеал як проблема вибору [Текст] / В. О. Корнієнко // Людина і політика : український соціально-гуманітарний журнал. — 2001. — № 2. — С. 139-150.

Світлана Анатоліївна Зваричук— студентка групи МОф-15б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fm.2mo15.zvaryshchuk@gmail.com

Науковий керівник: *Корнієнко Валерій Олександрович* – кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук, м. Вінниця.

Svitlana A. Zvaryshchuk— Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: fm.2mo15.zvaryshchuk@gmail.com

Supervisor: *Valeri Kornienko* – Ph.D., Doctor of Political Sciences, professor, head of social and political sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Science, the city of Vinnitsa.